MUHAMMED BİN ABDULLAH EŞ-ŞÂFİÎ

Hadîs âlimlerinden. İsmi, Muhammed bin Abdullah bin İbrâhîm bin Abdeveyh bin Mûsâ bin Beyân el-Bezzâr el-Bağdâdî'dir. Künyesi Ebû Bekr olup, Şafiî lakabıyla tanınır. 260 (m. 874) senesi Cemâzil-evvel veya âhır ayında Cibâl'de doğdu. İlim tahsil etmek ve talebe yetiştirmek için Cezîre ve Mısır'a seyahatler yaptı. Bağdâd şehrine yerleşti. 354 (m. 965) senesi Zilhicce ayında 95 yaşında vefât etti. Ahmed bin Hanbel'in (radıyallahü anh) kabri yakınına defn edildi.

Meşhûr hadîs âlimlerinden olan Şafiî, Muhammed bin Şeddâd el-Müsmeî, İbn-i Ebiddünyâ, Muhammed bin Cehmî es-Semrî, Muhammed bin Ferec el-Ezrâk, Ebû Kulâbe er-Rakkâşî, Ahmed bin Ubeydullah en-Nûrsî, Abdullah bin Ravh el-Medâinî, Ebü'l-Velîd bin Berd el-Antâkî, Muhammed bin Rebh el-Bezzâr, Muhammed bin Mesleme el-Vâsıtî, Muhammed bin Süleymân el-Bâgandî, Muhammed bin Gâlib et-Temtam, Ebû İsmâîl et-Tirmizî, İsmail bin İshâk el-Kâdı ve daha pek çok âlimden ilim tahsil edip, hadîs-i şerîf rivâyetinde bulundu. Kendisinden de; Ebû Hasen ed-Dâre Kutnî, Ebû Hafs bin Şâhin, Ebû Ali bin Şâzân, Ahmed bin Abdullah bin el-Mehâmilî, Abdülmelik bin Bişrân, Ebû Tâlib bin Geylân ve daha bir çok âlim ilim öğrenip hadîs-i şerîf rivâyetinde bulundular.

Iraklı meşhûr âlimlerinden olan eş-Şâfiî, hadîs ilminde sika (güvenilir), huccet (üçyüzbinden ziyâde hadîs-i şerîfi râvileriyle birlikte ezbere bilen), yüksek fazîlet sahibi bir âlimdir. İlminden, ahlâkından ve yazmış olduğu nadide, eserlerinden, pekçok kimse istifâde etmiştir. Vaktinin hemen hemen hepsini ilmî çalışmaya ayırır, insanlara fâideli olmaya, onların kalblerini kırmamaya çalışır, sevgi ve saygılarını kazanırdı. Kendisini tanıyan meşhûr âlimler, onun ilminin çokluğundan, hadîs-i şerîflerdeki güvenilirliğinden bahsetmişlerdir.

Hatîb el-Bağdâdî şöye anlatır: "Şafiî, sika, sağlam, çeşitli mevzûlarda ve büyük âlimlerin, velîlerin hâllerini toplayan güzel eserlere sahip bir zâttır."

Dâre Kutnî şöyle anlatır: "O sika, i'timâd edilen bir âlimdir. Öyle ki, kendisi hakkında güvenilirliğini bozacak hiçbir söz söylenmemiştir."

Hamze es-Sehmî şöyle bildiriyor: "Dâre Kutnî'ye Ebû Bekr eş-Şâfiî hakkında sorulduktа; güvenilir, dağ gibi, dayanılacak bir zâttır. Zamanımızda hadîs ilminde onun gibi istifâde edilmesi kolay ve sağlam kaideler koymuş birisini görmedim" demiştir.

Dâre Kutnî, Muhammed bin Ali İbni Mahalled'den şöyle işittiğini bildiriyor: "318 senesinde Bağdâd'da bir meclis gördüm ve bu mecliste İbn-i Sa'îd'den hadîs-i şerîf yazdım. Sonra aynı mecliste Ebû Bekr Şafiî'den yazdım. Bağdâd'da vâli Deylem, Eshâb-ı kiramın (r.anhüm) fazîletlerinden bahsetmeyi yasaklayıp, mescidlerde Selef-i sâlihîni kötüleyen yazılar yazdırıyordu, işte bu zaman, Ebû Bekr eş-Şâfiî, Bağdâd'da Medine câmisinde açıkça Eshâb-ı kiramın faziletlerini yazdırıyordu. Onun mescidi Şam kapısı yanında

olup, bu işi de yalnız Allah rızâsı için yapar ve bunu da bir ibâdet bilirdi.”

Hasen bin Rizkuveyh anlatır: “Ebû Bekr eş-Şâfiî beni da’vet etti ve benim uzun seneler yaşamam ve kendisinden hadîs-i şerîf almam için duâ etti.”

Onun rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte Esma binti Amîs, (radıyallahü anha) şöyle bildirir: Resûlullah (aleyhisselâm) yakınlarını topladı, onlara hitaben: “Ey Benî Abdülmuttalib, sizden başka kimse yok mu?” buyurdular. Biz “Hayır” deyince, Resûlullah (aleyhisselâm): “Sizden birisine gam, keder, hastalık ve şiddetli sıkıntı geldiğinde üç kerre: “Allah, Allah Rabbî lâ üşrike bihi şey’en” diye söylesin” buyurdular.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Târîh-i Bağdâd cild-5, sh. 456

2) Tezkiret-ül-huffâz cild-3, sh. 880

3) Şezerât-üz-zeheb cild-3, sh. 16

4) Mu’cem-ül-müellifîn cild-10, sh. 194